

[Kunst]

SLAGMARK. Melgaards kunst representerer en evig konfliktsone, der mannlig homoseksualitet, dødsdrift og undergravende subkultur møtes i en tilsynelatende destruktiv – og selvdestruktiv – enhet. FOTO: GUNNARBLØNDAL

Silkerampen

Bjarne Melgaard fyller Astrup Fearnley med en slagmark av banal morbiditet og bisarre seksuelle scenarier. Utstillingen «Jealous» viser likevel en kunstner som er dypest sett anstendig.

Det må være lenge siden en utstilling av en norsk kunstner er blitt sett på med en slik mengde tabloid forventning som «Jealous», Astrup Fearnleys massive Bjarne Melgaard-kalass. Allerede tidlig ifjor lekket siste nytt ut fra Melgaards atelier i New York om motiver hentet fra det kontroversielle tidsskriftet North American Man/Boy Association (NAMBLA). Ikke overraskende fikk det offentligheten her hjemme til å dukke seg i moralsk forferdelse. Nå var ikke akkurat det på noen måte nytt for Melgaard, som er vant til at det blåser på toppene. Han har tidligere opplevd å bli både sensurert og politianmeldt for sine eksplisitte og generelt uberegnelige kunstneriske ytringer.

Provokasjon og rabalder alene, i kulturleiren eller blant den gjengse borger, har neppe noensinne vært målet for Melgaard. Det er mulig det blir bokført som en heldig biefekt som kan holde interessen, og ikke minst markedsverdien ved like, men det kunstneriske blikket har

Melgaard som regel holdt høyt hevet over den slags trivialiteter.

Slagmark. Noen vil kanskje innvende at han snarere har holdt blikket stivt under beltestedet. Er det noe som presser seg frem som selve emblemet på dette kunstnerskapet, må det være de mannlige genitalia i full utfoldelse, malt i bølgende, elegante penselstrøk og siden supplert med hauger og lass av obskure og obskone tekstbrokker rablet over motivene. Om man nå endelig har følt for å la seg sjokkere, har mulighetene stått i kø i alle år. Melgaard har konsekvent balansert på ytterkanten av Hansen og Olsens virkelighetsoppfattelse og moralske selvbilde, enten det har dreid seg om penis, utilsørt dopbruk eller fascinasjon for satanisters lek med blod og fyrstikker.

Det er nok mulig for enkelte å bli øm rundt sine moralske tær også på Astrup Fearnley Museet i disse dager. «Jealous» viser ikke bare de mye omtalte «NAMBLA-bildene», som altså er fotorealistiske gjengivelser av detaljer blant annet fra dette bladet, presist malt av assistenter og siden overmalt og ekspressjonistisk tilsølt på Melgaard-vis i ettertid. Utstillingen er i tillegg en nesten full gjennomgang av kunstnerens virksomhet fra 1994. Vær altså forberedt på å bli møtt av en slagmark av banal morbiditet og

monomane seksuelle scenarier fra det siviliserte samfunnets mørkeste avkroker.

Paradoks. Det er likevel vel så interessant å merke seg at selv de mest konfronterende av Melgaards arbeider med tiden står frem som noe helt annet enn lutter provokasjonsvilje.

Det kan selvsagt i denne sammenhengen ha noe med at nesten alt som kommer inn under taket på Astrup Fearnley umiddelbart får noe musealt og forutsigbart pyntelig over seg. Det kan være arkitekturen, eller det kan være bruken av den, men så altfor mange utstillinger har likevel sett påfallende like ut i dette huset – monumentale hovedverk i hovedsalen, og så gradvis mindre arbeider plassert i gradvis mindre rom.

Men mer tror jeg det har å gjøre med at en slik samlet presentasjon legger for dagen innhold og egenskaper som ellers kanskje ikke så lett kommer frem i mediestøyen rundt en kunstner som Melgaard. Dette «helt andre» dreier seg dels om kvaliteter som er strengt formalistiske, dels om et innhold som kompliserer bildet av Melgaard som en pervers bølge, og som i sum ender opp i noe som paradoksalt nok oppleves som en grunnleggende anstendighet.

Det skulle man ikke tro var mulig

å si om en kunstner hvis livsverk representerer en evig konfliktsone, der mannlig homoseksualitet, dødsdrift og undergravende subkultur møtes i en tilsynelatende destruktiv – og selvdestruktiv – enhet.

Eksistensiell kamp. Men i tillegg til Melgaards ubestridelige – og det er fristende å si forfinede – kvaliteter som kolorist og tegner, bunner dette kunstnerskapet i en evig bearbeidelse av et individ i oppløsning, i møte med krefter som ligger utenfor dets kontroll.

Melgaards kunst representerer en nærmest eksistensiell kamp mot det kollektivt konforme. Bildene, inspirasjonskildene og antagelig også i stor grad livsstilen er helt klart på kanten av hva man kan tolerere, selv som frisinnert liberaler. Men han setter det moderne livs utfordringer så akutt på spissen, at arbeidene nærmest tvinger seg på som erkjennelsesskapende metaforer for mer vidtfavnende sosiale konflikter. Og hvis ikke kunsten skal kunne røre opp i slike gryter, er det jo fristende å spørre hva den da skal være godt for.

ARVE RØD

→ **Bjarne Melgaard**
«Jealous»
Astrup Fearnley Museet for
Moderne Kunst
22. januar-25. april